

Tid Torsdagen den 22 maj 2014, kl. 16.00 – 17.20
Plats Bolindersalen 9:035, Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4
Justerat Tisdagen den 3 juni 2014
Anslaget Torsdagen den 5 juni 2014

Andrea Femrell §§ 1-31, 33-75 Maria Hannäs §§ 1-11, 14-16, 18-19, 21-47,
49-63, 65-75

Per Hagwall § 32 Joel Malmqvist §§ 12, 13, 17, 20, 48, 64

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Andrea Femrell (M) ordförande §§ 1-31, 33-75
Per Hagwall (M)
Johan Brege (M)
Björn Ljung (FP) §§ 1-8, 10-11, 13-19, 21-75
Erik Slottner (KD)
Tara Twana (S) §§ 3-75
Joel Malmqvist (S) §§ 1-17, 19-41, 43-75
Daniel Helldén (MP)
Maria Hannäs (V) §§ 1-11, 14-16, 18-19, 21-47, 49-63, 65-75

Tjänstgörande ersättare:

Tobias Sjö (M) för Regina Kevius (M)
Gunn Ekdahl (S) för Maria Östberg Svanelind (S)
Maria Elgstrand (M) § 32 för Andrea Femrell (M)
Tomi Liljeqvist (M) för Christer Mellstrand (C)
Sahar Almashta (FP) §§ 9, 12, 20 för Björn Ljung (FP)
Björn Sund (S) §§ 1-2 för Tara Twana (S)
Björn Sund (S) §§ 18, 42 för Joel Malmqvist (S)
Tobias Olsson (MP) §§ 1-13, 15-61, 63-75 för Elina Åberg (MP)
Åsa Öckerman (MP) § 14, 62 för Elina Åberg (MP)
Sebastian Wiklund (V) §§ 12, 13, 17, 20, 48, 64 för Maria Hannäs (V)

Ersättare:

Maria Elgstrand (M) §§ 1-31, 33-75
Arne Genschou (M)
Sahar Almashta (FP) §§ 1-8, 10-11, 13-19, 21-75
Björn Sund (S) §§ 3-18, 19-41, 43-75
Åsa Öckerman (MP) §§ 1-13, 15-61, 63-75
Sebastian Wiklund (V) §§ 1-11, 14-16, 18-19, 21-47, 49-63, 65-75

Tjänstemän:

Stadsbyggnadsdirektören Anette Scheibe Lorentzi, nämndsekreterarna Lena Mittal och Maria Stigle, borgarrådssekreterarna Nils Löwenspets, Daniel Carlsson Mård och Lina Glans, stadsbyggnadskontorets avdelningschefer samt handläggande tjänstemän i de aktuella ärendena.

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

§ 34**Avrapportering av Dialogprojektet, Dnr 2014-05730-30****Beslut**

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt stadsbyggnadskontorets förslag:

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna rapporten Avrapportering av dialogprojektet – Delaktighet för en framkomlig promenadstad med 140 000 nya bostäder.
- 2 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att kontorets fortsatta utveckling av delaktighetsarbetet ska utgå ifrån de rekommendationer om vidare arbete som presenteras.
- 3 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att som svar på skrivelsen Samrådsmöten för nya detaljplaner inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde hänvisa till tjänsteutlåtandet.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 3 april 2014.
Bil § 34

Utlåtandet avser avrapportering av Dialogprojektet samt svar på skrivelsen Samrådsmöten för nya detaljplaner inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Andrea Femrell (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Underrättelse

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ska underrättas om beslutet.

Handläggare
Christoffer Carlander
Tfn 08-50827294

Till
Stadsbyggnadsnämnden

Avrapportering av Dialogprojektet

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar

1. att godkänna rapporten *Avrapportering av dialogprojektet - Delaktighet för en framkomlig promenadstad med 140 000 nya bostäder*
2. att stadsbyggnadskontorets fortsatta utveckling av delaktighetsarbetet ska utgå ifrån de rekommendationer om vidare arbete som presenteras
3. att som svar på skrivelsen *Samrådsmöten för nya detaljplaner inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde* hänvisa till detta tjänsteutlåtande

Anette Scheibe Lorentzi

Bo Bergman

Bilagor

- 1 Avrapportering av dialogprojektet
Delaktighet för en framkomlig promenadstad med 140 000 nya bostäder
- 2 Skrivelse Samrådsmöten för nya detaljplaner inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde

Sammanfattning

Ärendet avser avrapportering av det dialogprojekt stadsbyggnadskontoret startade hösten 2011. Projekt har inriktats på att utveckla stadens arbete med medborgardialog i den fysiska planeringen. En central del av dialogprojektet har varit att bedriva pilotprojekt och utvärdera arbete med tidig dialog i programarbeten.

Underlag för avrapporteringen utgörs av den bilagda rapporten *Avrapportering av dialogprojektet Tidig dialog för en framkomlig promenadstad med 140 000 nya bostäder*. I tjänsteutlåtandet ges en bakgrund till projektet, utvecklingsarbetets olika delar beskrivs, begreppen dialog och delaktighet sätts i ett bredare sammanhang och de erfarenheter staden erhållit från de stadsutvecklingsprojekt där tidig dialog genomförts presenteras. Därutöver innehåller tjänsteutlåtandet en sammanfattning av de tio slutsatser från dialogutvecklingsarbetet som presenteras i rapporten.

Huvudslutsatsen är att en utvecklad delaktighet för stockholmarna i planeringen krävs för att på ett bra sätt kunna klara målet att till 2030 bygga en framkomlig promenadstad med 140 000 nya bostäder.

I tjänsteutlåtandet presenteras de rekommendationer om vidare arbete som stadsbyggnadskontorets fortsatta utveckling av stadens delaktighetsarbete föreslås utgå ifrån.

Ärendet innehåller stadsbyggnadskontorets ställningstagande till skrivelsen Samrådsmöten för nya detaljplaner inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde.

Utlåtande

Bakgrund

Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass är sedan 2007 stadens långsiktiga, samlade vision för utvecklingen. Ett av visionens tre grundläggande perspektiv är Medborgarnas Stockholm. Under rubriken Demokratiskt och tryggt beskrivs att ”I Stockholm känner invånarna delaktighet och inflytande. Stockholm arbetar ständigt med att förbättra formerna för den lokala demokratin och deltagandet.”

Stadsbyggnadskontoret påbörjade hösten 2011 ett projekt inriktat på att utveckla stadens dialogarbete. Dialogprojektets syfte var för det första att utveckla kontorets kunskap om, samt metoder och verktyg för dialog och samråd. För det andra att möjliggöra en bred medverkan bland stadens invånare i frågor och processer som rör utvecklingen av det framtida Stockholm. För det tredje att utveckla kunskap om, samt förtroende för stadsbyggnadskontoret och

stadsbyggnadsprocesserna bland stadens invånare. Utveckling av dialog och samråd för program, planeringsnivån mellan översiktsplan och detaljplan, bedömdes vara av särskilt intresse. Ett antal pilotprojekt valdes ut som särskilt intressanta för att fungera som provprojekt för nya metoder och idéer. Projektets främsta fokus var på dialog med allmänheten.

Projektets genomförande

En central del av dialogprojektet har varit att bedriva pilotprojekt och utvärdera arbete med tidig dialog i programarbeten. Projektet har därutöver arbetat med gemensamma förhållningssätt till dialog, processer och rutiner, bedrivit omvärldsbevakning och deltagit i nätverk och utrett kopplingar till andra projekt, processer och styrdokument. Projektet har verkat för nya kanaler för diskussion om stadens utveckling som helhet och enskilda projekt. Utveckling av digitala former för att förenkla stockholmarnas delaktighet i planeringen har varit en viktig del av projektet. Samtliga dessa olika delar har gett staden en ökad kunskap och erfarenhet om kommunikation, dialog och delaktighet.

Ny kunskap

En utvecklad medborgardialog är ett komplement till den representativa demokratin. Det är stadens förtroendevalda politiker som tar beslut om den planering som styrs av plan- och bygglagen. Medborgardialog ersätter inte det politiska beslutsfattandet om översiktsplan, program och detaljplaner. Men när staden involverar, engagerar och tillvaratar medborgarnas idéer utökas medborgarnas möjligheter att vara delaktiga i den demokratiska beslutsprocessen, samtidigt som de förtroendevalda får bättre kunskap om medborgarnas idéer och åsikter och därmed bättre underlag för beslut. Delaktigheten kan bidra till ökad tilltro till det representativa systemet och bidra till att stärka förtroendevaldas roll som företrädare för medborgarna.

Dialog är del av de bredare begreppen deltagande och delaktighet. Delaktighet är en förutsättning för social hållbarhet, och påverkar det sociala kapitalet, mätt i tillit mellan människor och i interaktionen mellan individer och institutioner. Delaktighet har påverkan på människors hälsa. Alla dessa aspekter är var och en för sig goda argument för att staden ska arbeta mer med dialog och delaktighet.

Insikten om vikten av den kontinuerliga diskussionen om stadens utveckling som helhet är central. Denna bidrar till en större förståelse bland allmänheten för varför stadens befolkningsutveckling är så stark och hur staden arbetar för att

uppnå målet om 140 000 bostäder till 2030. Den skapar förutsättningar för en underlättad dialog om såväl program som mer detaljerade planer.

Erfarenheter från de stadsbyggnadsprojekt där tidig dialog använts

En central del av dialogprojektet har varit att bedriva pilotprojekt och utvärdera arbete med tidig dialog i programarbeten. I rapporten presenteras de stadsbyggnadsprojekt som bedrivits med tidig dialog sedan dialogprojektets start.

Metoden Open Space användes med gott resultat i programarbetena för Aspudden-Midsommarkransen, Bagarmossen-Skarpnäck och Hammarbyhöjden-Björkhagen. För programarbetet Centrala Bromma genomfördes gåturer, barn och unga deltog i fokusgrupper och flera separata möten hölls med olika grupper och bostadsrättsföreningar. Möten med enskilda grupper har genomförts även i andra projekt, såsom i Aspudden-Midsommarkransen där gruppen småbarnsföräldrar bedömdes vara viktig att fånga in. Enkäter om enskilda platser genomfördes i projektet för överdäckning av bussterminalen vid Brommaplan, för Riksby inom ramen för programarbetet för Centrala Bromma samt i programarbetet för Marieberg. I en tidig dialog för en etapp i Hjorthagen valdes en metod med fokus på att i mindre grupper kunna diskutera olika frågeställningar. I projektet Södra Skanstull anordnades en dialogworkshop. För arbetet med tyngdpunkt Farsta genomfördes Farstahelgen, vilket är ett bra exempel på nyttjande av det offentliga rummet för att diskutera stadsutveckling. Även erfarenheter från den omvända planprocessen för Kärrtorp presenteras.

Tio slutsatser från utvecklingsarbetet, samt rekommendationer om vidare arbete

Under arbetet med dialogprojektet har staden tagit stora kliv framåt inom området kommunikation, dialog och delaktighet. Nedan beskrivs de tio slutsatser från utvecklingsarbetet som presenteras i rapporten. Knutet till slutsatserna är rekommendationer om fortsatt arbete.

Stadsbyggnadsnämnden föreslås besluta att stadsbyggnadskontorets fortsätta utveckling av stadens delaktighetsarbete ska utgå ifrån de rekommendationer om vidare arbete som presenteras.

Stockholmarnas delaktighet är en förutsättning för stadens utveckling. Stadens slutsats är att en utvecklad delaktighet för stockholmarna i planeringen krävs för att på ett bra sätt kunna klara målet att till

2030 bygga en framkomlig promenadstad med 140 000 nya bostäder. Den stora förändring Stockholm kommer att genomgå de kommande 10-15 åren är vår tids stora stadsbyggnadsfråga. Att fortsätta utveckla Stockholm innebär att skapa och förädla de kvaliteter som stockholmarna värdesätter högst, dvs. parker, närheten till vatten och de storstadskvaliteter den täta staden erbjuder. Dessa ökade livskvaliteter blir en effekt av att stadens ambition att bereda plats både för de många som föds i staden och de som väljer att flytta hit. Detta ställer högre krav på stadens förmåga att kommunicera och diskutera de värden stadsutvecklingen för med sig, samla in värdefull lokalkunskap samt beskriva på vilket sätt och i hur stor grad stockholmarna kan påverka de olika processerna.

För Stockholms stad är målet om 140 000 nya bostäder till 2030 den förutsättning som kommer att sätta ramarna för alla projekt där en utökad dialog i tidiga skeden kommer att bedrivas.

Rekommendation om vidare arbete

- Staden bör fästa stor vikt vid den övergripande kommunikationen om stadens utveckling

Delaktighet ger mer kunskap och bättre underlag för beslut. Utvärdering av genomförda pilotprojekt med fokus på utökad dialog i tidiga skeden visar tydligt att staden tillsammans med stockholmarna kommer fram till en bättre planering. Staden behöver stockholmarna, men stockholmarna behöver också staden. Den planeringskompetens stadens tjänstemän innehar ger i kombination med stockholmarnas kunskap och idérikedom om sin stad förutsättningar för en bättre utveckling av staden, i stort som smått. Via en tidig dialog kommer kunskap och information fram som kan vävas in i den analys som program- eller planförslag baseras på. Häri ligger en tydlig skillnad mot den praxis för samrådsförfarande som finns idag, där medborgares deltagande sker i form av konsultation om ett framtaget förslag.

Generellt gäller att den lokalkunskap och de åsikter medborgarna för fram i tidiga dialoger bidrar till ett ökat fokus på sociala frågor.

Rekommendation om vidare arbete

- Staden bör genomföra tidiga dialoger i kommande programarbeten samt i utvecklingen av en strategisk områdesplanering

Tidig dialog ger mångfald av perspektiv och förutsättningar för ökad representativitet

Utvärderingarna av tidiga dialoger visar att tidig dialog tydliggör en mångfald av perspektiv och deltagare gör själva avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen. Av detta dras slutsatsen att en väl genomförd dialog ger deltagarna en förståelse för stadens grundläggande uppdrag i planeringen – att väga olika intressen. Lite tillspetsat gäller slutsatsen att: Utan dialog i tidiga skeden kommer bara nej-sågarna fram, med dialog tydliggörs att det ofta finns flera olika perspektiv och åsikter.

Staden ska höja ambitionerna och nå fler stockholmare i de aktiviteter som anordnas. Ambitionshöjningen gäller inte minst ur perspektivet representativitet, dvs. vilka medborgare vi når ut till. För ökad representativitet är t.ex. kön, ålder, etnicitet och utbildningsnivå relevanta perspektiv att beakta¹. Barn och unga utgör en särskild grupp att beakta, vilket lyfts fram i stadens barn- och ungdomskulturprogram, Kultur i ögonhöjd, för, med och av barn och unga.

Rekommendationer om vidare arbete

- Staden bör prioritera arbete för breddat deltagande via
 - satsning på utveckling av digitala hjälpmedel, med fokus på ”lätt att göra rätt” och att skapa robusta system ur ett juridiskt perspektiv
 - fokus på kommunikation i det offentliga rummet
- Staden bör arbeta mer med uppsökande metoder för att ge medborgarna likvärdiga förutsättningar att ta del av och ges möjlighet att påverka planeringen.
- Staden bör skapa metoder för utvärdering av dialogprocesser, t.ex. avseende hur många och vilka deltagare och grupper vi når ut till, samt vilka effekter delaktigheten har

Dialog är bäst på områdesnivå

För stockholmarnas utökade delaktighet i planeringen är områdesnivån ur flera perspektiv att föredra framför detaljplanenivån. Kanske är den enskilt viktigaste aspekten av en tidig dialog på områdesnivå att etablera det faktum att inget av planeringen om närområdet kommer att ske utan att de boende får information om när processen startar, att staden är intresserad av att lyssna till deras synpunkter och lokalkunskap och att de kommer att ges möjlighet att påverka utfallet.

¹ Rapport – Fördjupa demokratin genom medborgardialog, starkare inflytande för stadsdelarna i stadsplaneringen, Göteborgs stad, Diarienummer 0993/12

Medverkan i en tidig dialog för ett större område ger stockholmarna större möjlighet till inflytande över planeringen i jämförelse med under ett detaljplaneskede. Det kunskapsunderlag som kommer fram kommer via dialoger i ett tidigt programskede kommer att gynna efterkommande detaljplaner. I ett tidigt skede ökar förutsättningarna för stadens tjänstemän och förtroendevalda att föra de ej medverkandes talan, dvs. att argumentera för allmänintresset av att det byggs bostäder för unga, nyinflyttade m.fl. I detaljplaneprocesser är det ofta bara de närmast boende som engagerar sig.

Dialog skapar förutsättningar för förståelse, förtroende, lärande, tillit och acceptans

En väl genomförd dialog i ett tidigt skede skapar förutsättningar för förståelse, förtroende, lärande, tillit och acceptans. Via tidig dialog ges fler tillfällen för medborgare och tjänstemän att mötas för samtal, och därmed går staden från att vara en anonym byråkrati till att bli en myndighet med ett ansikte.

Förtroende och tillit är något som kan ta tid att bygga upp, men är lätt att rasera. Medborgarnas förtroende för staden kan heller inte separeras från deras förtroende för samhället i stort. I t.ex. områden med sociala problem så finns det med all säkerhet redan en diskussion om samhällsutvecklingen. Och även om den handlar om skola, arbetslöshet, brist på sysselsättning för ungdomar etc. så kommer det att få en påverkan på medborgarnas vilja att föra en dialog med staden kring stadsbyggnadsfrågor. Insikter om hur vi ärver förutsättningar för dialog ställer krav på stadens förmåga att förstå de sammanhang vi är en del av, och är viktiga att ta i beaktande vid starten av projekt.

Innan dialog kan påbörjas måste staden utreda vilka möjligheter medborgarna har att påverka det enskilda projektet. Om medborgarnas möjlighet till påverkan bedöms mycket låg bör staden inte påbörja en dialog. Om en dialog genomförs med dåliga förutsättningar är risken stor att medborgarnas tillit till staden undergrävs.

Delaktighet är bredare än dialog

Stockholmarnas vilja att delta i utvecklingen av sina närområden är stor. Förbättringar av stadsmiljön i det korta perspektivet är viktiga för att förstå långsiktiga processer och att visa att förbättringar sker löpande. Det finns en rad initiativ inom staden som leder till stockholmarnas delaktighet i utvecklingen av staden i en annan skala än den som är stadsbyggnadskontorets primära uppgift. För att staden ska kunna ta nästa kliv, från dialog till delaktighet i en

bredare bemärkelse, krävs en utvecklad samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag.

Rekommendationer om vidare arbete

- Staden bör genom utvecklad samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag söka synergieffekter för att främja stockholmarnas delaktighet i stadsutvecklingen.
- Staden bör arbeta för en kunskapshöjning internt i staden angående tidig dialog och delaktighet samt processer och rutiner för genomförande.

Delaktighet stärker civilsamhället och ger förutsättningar för en levande demokrati

Anordnande av tidiga dialoger stärker civilsamhället och ger förutsättningar för ökat socialt kapital och en levande demokrati. Framväxten av sociala medier skapar nya möjligheter till politisk mobilisering, i såväl mindre sakfrågor som större sammanhang, vilket kommer få en ökande betydelse i samhället framöver. Parallellt med nya grupper på sociala medier finns även många mer traditionella grupper som verkar för utveckling eller bevarande av staden och enskilda bostadsområden eller stadsdelar. Detta i kombination med det nya landskap som växer fram för deltagande via nätet ställer högre krav på staden som lyssnare, men också som en tydlig röst i debatten om ett Stockholm som växer.

Effektiva och stabila processer

En tidig dialog med boende och verksamma i ett område minskar risken för omtag, som är mycket tids- och kostnadskrävande. Inte minst gäller detta i de fall en opinion uppstår pga. brister i kommunikation och delaktighet. Ur detta perspektiv är kostnaden och tiden för att behöva göra ett omtag större än att genomföra en bra medborgardialog.

De tidiga dialoger som genomförts de senaste åren är ännu för tidiga att utvärdera utifrån påverkan på andelen planer som överklagas. En utvärdering av andel överklaganden av 20K-projekten visade att de detaljplaner som gjordes baserade på den omvända planprocessen för Kärrtorp överklagades i lika hög grad som övriga 20K-projekt.

Stadsbyggnadskontoret menar att en minskad andel överklagade planer inte kan vara huvudmålet med stadens tidiga dialoger. För att minska överklagandens negativa effekter på planprocessernas längd bör staden fokusera på att påverka den lagstiftning som minskar tiden för hantering av överklagade beslut. Frågan hanteras i den statliga utredningen *Effektiv och rättssäker PBL-överprövning*

(SOU 2014:14). Däremot ska stor kraft läggas på att förklara att Stockholms befolkningens mängd växer snabbt med ökat bostadsbehov som följd, att stadens kommunfullmäktige genom Vision 2030 lagt fast inriktningen att staden ska fortsätta växa, att samtliga partier i fullmäktige bejakar befolkningstillväxten och välkomnar alla som vill bo i staden, hur vi växer, samt att stadens översiktsplan Promenadstaden beskriver fyra strategier för en hållbar tillväxt. På så vis kan enskilda projekt relateras till det större sammanhang de ingår i. Förhoppningsvis kan en ökad kunskap bland allmänheten om vikten av att fler bostäder byggs och den täta stadens positiva effekter för den hållbara staden leda till en minskad benägenhet att överklaga detaljplaner.

Rekommendation om vidare arbete

- För att minska överklagandens negativa effekter på planprocessernas längd bör staden fokusera på att påverka den lagstiftning som minskar tiden för hantering av överklagade beslut.

Tydliggjord struktur för stockholmarnas delaktighet i planeringen
Det är viktigt att skapa en struktur som tydliggör de förtroendevaldas ansvar för medborgardialogen.

För närvarande saknas tydliga riktlinjer för vilka projekt som ska ha en tidig dialog. I stadens budget för både 2013 och 2014 är det för de mest berörda nämnderna beskrivet att en utökad medborgardialog ska utvecklas i tidiga skeden i vissa större exploateringsprojekt.² Avsaknad av tydliga riktlinjer har lett till att onödig tid och energi lagts på att diskutera *om* en dialog ska genomföras i områdesplaneringen snarare än *hur*.

Rekommendationer om vidare arbete

- Stadsbyggnadskontoret bör i start-promemorier för programarbeten tydliggöra för stadsbyggnadsnämnden hur delaktighetsperspektivet är tänkt att hanteras i planeringen
- Staden bör tydliggöra samtliga berörda förvaltningar och bolags ansvar för att involvera stockholmarna i processer som rör stadsutveckling

Avvägning mellan bättre kunskapsunderlag och känsla av delaktighet
Det är stor skillnad mellan olika metoder för dialog. Olika syften med dialog bör leda till olika angreppssätt, något som också ger effekter på både engagemang och kunskapsunderlag.

² Budget 2013-15, Budget 2014-16

Rekommendation om vidare arbete

- Staden bör sprida kompetensen om de förutsättningar som påverkar val av metod och tillvägagångssätt.

Vidare arbete

Stadsbyggnadsnämnden föreslås besluta att stadsbyggnadskontorets fortsätta utveckling av stadens delaktighetsarbete ska utgå ifrån de rekommendationer om vidare arbete som presenterats ovan. Beslut om rapporten och dess innehåll är ett avstamp inför fortsatt utvecklingsarbete och en uppmaning att applicera nyvunna kunskaper om kommunikation, dialog och delaktighet på de nya stadsutvecklingsprojekt som påbörjas.

För stadsbyggnadsnämnden innebär de föreslagna besluten implementering av en struktur som tydliggör de förtroendevaldas ansvar för medborgardialog i planeringen. Detta genom att delaktighetsperspektivets tänkta hantering i stadsbyggnadsprojekt kommer att tydliggöras i de ställningstaganden stadsbyggnadsnämnden gör om start av framförallt programarbeten.

Skrivelsen Samrådsmöten för nya detaljplaner inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde (DNR 593-2013-1.5.3)**Ärendet**

Vid Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnds sammanträde den 19 december 2013 uppdrog stadsdelsnämnden åt Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning att tillskriva stadsbyggnadsnämnden angående samrådsmöten. Under det gångna året hölls samrådsmötet för Stjärnströms väg och programsamrådet för Henriksbergs verksamhetsområde i Tekniska nämndhuset.

I skrivelsen anförs att stadsdelsnämnden ser samrådsmöten som ett viktigt inslag i den demokratiska processen och anser att mötena bör hållas i närområdet för att så många boende som möjligt på ett enkelt sätt ska kunna komma till mötena. Är avståndet för långt eller innebär en resa finns risken att många inte hinner, orkar eller har möjligheter att närvara. Det finns också en pedagogisk vinst i att ”staden kommer till medborgarna” och inte tvärtom.

Stadsdelsnämnden framför därför önskemål om att samrådsmöten hålls lokalt i största möjliga utsträckning.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Parallellt med dialogprojektets fokus på dialog i tidiga skeden har stadsbyggnadskontoret under 2013 drivit ett projekt för att öka och tydliggöra informationen och kontorets tillgänglighet under

samrådet av detaljplaner. Projektet har testat ökad tillgänglighet via telefontider, nya former för utskick av information i ett lättillgängligt format och arbetat med utveckling av stadens hemsida. Därtill har kontoret testat att under samrådstiden anordna öppet hus i Tekniska nämndhuset. Utvärdering av samtliga delar pågår. Som en del av projektet har tre planprojekt av olika karaktär agerat pilotprojekt, varav detaljplanen för Stjernströms väg var ett.

Gällande lokaler för samrådsmöten, öppna hus etc. är kontorets ledstjärna tillgänglighet. Utifrån det perspektivet är det en fördel för de berörda att möten hålls lokalt i stadsdelarna.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i det positiva med att ”staden kommer till medborgarna”. Emellertid uppfyller lokaler på plats inte alltid kontorets krav på säkerhet. I undantagsfall är det därför nödvändigt att anordna möten i Tekniska nämndhuset. Kontoret anser att ett ökat samarbete med stadsdelsförvaltningarna kan leda till att möten även i fortsättningen i så stor grad som möjligt kan anordnas lokalt i stadsdelarna.

Kontoret vill därutöver framföra att det fortsatta delaktighetsarbetet, så som det presenteras i detta tjänsteutlåtande och den tillhörande rapporten, kommer att leda till en förbättring av den demokratiska förankringen av den planering som bedrivs.

SLUT

